

Kultur og tradisjonssamling rundt jul 2022

tid: 30 min.

mål: Lære om kultur og tradisjoner i Norge, historisk og kulturell innsikt og forankring. Dette skal være et kulturtilbud.

Utstyr: Duk, lys, nisser, julepynt

Fokus: Vintersolverv/solsnu og fjøsnissen

1. Sang: Vi tenner våre lykter

2. Tekst: For mange er julen først og fremst en familiefest med gaver og mat, der fellesskap er viktig. Mange tenner lys, og noen markerer at vi går mot lysere tider når vintersolverv (eller solsnu) inntreffer 21. eller 22. desember. Man feiret at sola snudde og dagene ble lengre. Etter at kristendommen fikk sitt gjennomslag ble denne solfesten flyttet til 25. desember og feiringen av Jesu fødsel. (I de fleste kristne land er det fortsatt den 25. desember som feires.) Det er mange gamle tradisjoner og folketro knyttet til vintersolverv. I gamle dager var dette en skummel og mørk tid på året. Det var en farlig tid og det var mye som kunne gå galt. På denne dagen ble det sagt at det ikke skulle spinnes, kjernes eller utføres noe arbeid som gikk rundt og rundt.

3. Julen er en tradisjon som gir mennesker påskudd for å samles i godt lag. Julen har tatt opp i seg gamle hedenske romerske festtradisjoner, førkristne nordiske tradisjoner og kristne tradisjoner som :
  - a. å tenne lys
  - b. ha et festmåltid
  - c. gi gaver
  - d. spise nøtter
  - e. spise dadler og fiken

f. bake pepperkakemenn

g. få mandel i grøten (en romersk versjon).

(Laminere og bruke bildene nedenfor. Eleven kan finne riktig bilde til riktig tekst.)

4. Samtale to og to: hvilke tradisjoner har dere i desember?

5. sang: På låven sitter nissen

6. Nissen: Fra gammelt av var det fjøsnissen en tenkte på når en snakket om nissen. Han holdt til i fjøs og låve og måtte få sin tallerken med julegrøt hver julaften for at det skulle gå godt med folk og dyr på gården. Man mente at fjøsnisser og gårdsnisser var å finne på nesten hver bondegård i gamle dager. De var ganske små, gikk alltid i vadmelsklær i grått, og hadde på en rød topplue. Fjøsnisser og gårdsnisser er i godt humør, glade og fornøyde, bare de får holde på med sitt.

7. Evt lese: ["Da nissen Lurifaks gav bonden en lærepenge."](#) Av Ragnar Kyvik

